

Niepubliczne Przedszkole Sióstr Urszulanek

05-120 Legionowo

ul. Ks. J. Schabowskiego 4

tel. 22 7740188

e-mail.: przedszkole.urszulanek@gmail.com

www.urszulanki-gandino.com

**PROGRAM WYCHOWAWCZY
NIEPUBLICZNEGO PRZEDSZKOŁA
SIÓSTR URSZULANEK WEDŁUG
MYŚLI ŚW. ANIELI MERICI**

**„Działajcie - nie traćcie czasu, wierzcie, wysilajcie się, ufajcie,
a bez wątpienia ujrzye rzeczy cudowne” Św. Aniela Merici**

KIM BYŁA ŚW. ANIELA MERICI?

Święta Aniela jest jedną z najwybitniejszych postaci kobiecych włoskiego XVI-go wieku. Jest Matką oraz inspiratorką ponad czterdziestu rodzin zakonnych i świeckich instytutów życia konsekrowanego na całym świecie. Śmiałość jej inicjatyw apostołskich, jak również miłość mająca swe źródło w kontemplacji Boga, uczyniły z niej prekursorkę w dziedzinie wychowania młodzieży żeńskiej oraz wytyczyły nowe drogi dla apostołstwa kobiet poświęconych Bogu.

Aniela urodziła się około 1474 roku w północnych Włoszech, w miasteczku Desenzano nad jeziorem Garda, w rodzinie zamożnego rolnika. Pod wpływem lektur ojca, czytającego wieczorami zgromadzonej rodzinie żywoty świętych, pięcioletnia Aniela – jak kiedyś wyznała swym przyjaciołom Antoniemu Romano i Agostino Gallo – postanowiła rozpocząć życie oddane pokucie i modlitwie. W młodości straciła siostrę i rodziców, prawdopodobnie na skutek epidemii. Osieroconą dziewczynkę przyjął do swego domu jej stryj Biancosi z Salò, miasteczka położonego na zachodnim brzegu jeziora Garda. Tam właśnie Aniela wstąpiła do Trzeciego Zakonu św. Franciszka i dzięki temu weszła w krąg żywotnego ruchu franciszkańskiej odnowy religijnej. Zachwyił ją ideał życia poświęconego Bogu, przeżywanego na sposób dziewic w pierwotnym Kościele. Wiele lat Aniela dojrzewała duchowo do wypełnienia zadania, które zostało jej zapowiedziane w mistycznym przeżyciu we wczesnej młodości: miała założyć wspólnotę poświęconych Bogu dziewic. Z racji przynależności do franciszkańskiej rodziny od 1516 roku Aniela mieszkała w Brescii, gdzie zyskała zupełnie wyjątkowy autorytet. Jej głębia duchowa, żarliwość wiary i bezpośredni sposób dzielenia się nią z innymi oraz urok osobisty i łatwość nawiązywania relacji sprawiły, że wywierała duży wpływ na swoje środowisko, a nawet stała się animatorką ludzi z różnych warstw społecznych: mężczyzn, kobiet oraz dziewcząt. W Brescii także Aniela spotkała wiele dziewcząt pragnących życia czystego dla Boga, życia modlitwy i kontemplacji, ale potrzebujących wciąż jeszcze opieki i wychowania.

Świadoma niebezpieczeństwa, na jakie narażone były kobiety w jej czasach, w okresie głębokiego kryzysu nie tylko rodziny, ale także tradycyjnych form życia zakonnego, założyła dnia 25 listopada 1535 roku Towarzystwo św. Urszuli, które w swych początkach było instytucją wychowawczą dla dziewcząt pragnących ofiarować życie Bogu. Prócz Reguły Aniela zostawiła swym duchowym córkom jeszcze dwa krótkie pisma: Testament i Rady, przeznaczone dla mistrzyń, formaterek, wychowawczyń i przełożonych Towarzystwa św. Urszuli. Teksty te świadczą o wycuciu psychologicznym i o głębokiej znajomości osoby ludzkiej, o bogatym doświadczeniu i wielkim sercu autorki. W jej zaleceniach pedagogicznych pojęciami kluczowymi są słowa uprzejmość i łagodność. Pisma św. Anieli stanowią cenne źródło dla duchowości urszulańskiej.

Aniela zmarła 27 stycznia 1540 roku w Brescii, gdzie do dnia dzisiejszego jej ciało spoczywa w kryształowej trumnie. Jej nieprzerwany kult został zatwierdzony przez papieża Klemensa XIII w 1768 roku, kanonizował ją natomiast papież Pius VII w 1807 roku. W liturgii wspomniana jest 27 stycznia. Jest dziś czczona na pięciu kontynentach dzięki dziełom apostołskim różnorodnych gałęzi urszulańskich.

PERSONALIZM ANIELI

Bardzo wyraźna u św. Anieli jest świadomość wartości osoby ludzkiej. Nie bez racji pisma św. Anieli inspirowały urszulańskie dzieła wychowania aż do dzisiejszych czasów. Ktokolwiek czyta Pisma Anieli uświadamia sobie, jak głęboko rozumiała, co znaczy być stworzonym przez Boga i kochanym przez Niego. To przekonanie objawiało się we wszystkim, co mówiła i czyniła oraz wpływało na tych, którzy gromadzili się wokół niej. Zachęcała do postawy szacunku i uprzejmości, tolerancji i wspaniałomyślności, łagodności i życzliwości, radykalnej rezygnacji z osądzania innych, poszanowania wolnej woli człowieka [Leg. III, 8-10]. Wartość osoby ludzkiej, jako chcianej i umiłowanej przez Boga, była dla niej kluczowa. Pragnęła, by w każdym człowieku objawiało się piękno Bożego Oblicza, według którego zostaliśmy stworzeni.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PRACY PRZEDSZKOLA:

1. **JEDNOŚĆ** - życie w zgodzie i jedności jest dla św. Anieli Merici podstawowym warunkiem w procesie wychowania. *Ostatnim słowem, które do was kieruję jest wezwanie, abyście byli zgodni i wzajemnie zjednoczeni, wszystkie jednego serca i jednej woli. Niech was wiąże węzeł miłości, szanujcie się wzajemnie, wspomagajcie i znóście w Jezusie Chrystusie. Mówię wam bowiem, że trwając tak wszystkie razem w jedności serca, staniecie się jakby twierdzą zbudowaną na skale lub wieżą nie do zdobycia wobec wszystkich przeciwności.”* (Rada ostatnia)
2. **WSPÓŁPRACA** - wspólne działanie dla dobra wychowania to sekret urszulańskiej misji wychowawczej. Podział, wzajemna niechęć i brak jedności w działaniu nie przyczyni się do wspomagania rozwoju i szukania dobra wychowanka. *A zatem miłość i wzajemna zgoda są znakiem pewnym, że się kroczy drogą dobrą i miłą Bogu.* (Legat 10)
3. **METODA ‘OTWARTYCH DRZWI’** - to otwartość serca, poświęcenie czasu drugiemu człowiekowi i zachęta do dialogu. *Następnie proszę, abyście poważały wasze córki i miały je wyryte w myśli i sercu, każdą z osobna, nie tylko ich imiona, ale także ich sytuację, charakter i wszystko, co ich dotyczy. Nie będzie to trudne, jeśli obejmiecie je żywą miłością.* (Legat 2)

PEDAGOGIKA MĄDREJ MIŁOŚCI

KTÓREJ FUNDAMENTAMI SĄ:

MIŁOŚĆ jest u św. Anieli Merici podstawą wszelkiego działania. *Usiłujcie z pomocą Bożą zdobyć i utrzymać w sobie tę dobrą postawę umysłu i serca, by jedyną pobudką waszych trosk i rozporządzeń była miłość Boga i gorliwość o zbawienie dusz.* (Legat 1)

Umiłowanie Boga jest dla św. Anieli Merici nierozzerwalnie związane z miłością i troską o drugiego człowieka, którego Bóg „umiłował do końca” przynosząc mu zbawienie. Czyny wpływające z tak przeżywanej miłości będą zawsze przynosić dobre owoce. *Wszystkie bowiem czyny i zarządzenia wasze zakorzenione w tej podwójnej miłości wydawać będą jedynie dobre i zbawienne owoce.* (Legat 1)

ZAWIERZENIE jest postawa wobec Boga. Podejmując trud wychowania warto pamiętać, że to przede wszystkim Panu Bogu zależy na człowieku, a podejmując misję wychowawczą jesteśmy zaproszeni do współpracy z Nim, aby towarzyszyć Młodemu Człowiekowi i pomóc mu wzrastać. *Spełniajcie swój obowiązek (...), a potem pozwólcie działać Bogu, który uczyni rzeczy cudowne w swoim czasie i kiedy się Jemu spodoba.* (Rada 8)

MODLITWA przypomina nam, że w realizacji naszej misji nie jesteśmy sami. To od Boga możemy uczyć się miłości. To u Niego możemy odnajdywać pokój serca i umocnienie. U Niego warto szukać rozwiązań i z Nim samym podejmować ostateczne decyzje, bo to przede wszystkim On pragnie zawsze dobra każdego człowieka. *I zawsze niech głównym waszym ratunkiem będzie ucieczka do stóp Jezusa Chrystusa.* (Legat ostatni)

SZACUNEK to dla św. Anieli Merici podstawa pracy z drugim człowiekiem. *Proszę, abyście poważały wasze córki.* (Legat 2). Zachęcała do postawy szacunku i uprzejmości, tolerancji i wspaniałomyślności, łagodności i życzliwości, radykalnej rezygnacji z osądzania innych, poszanowania wolnej woli człowieka. Wartość osoby ludzkiej, jako chcianej i umiłowanej przez Boga,

była dla niej kluczowa. *Kochajcie jednakowo córki wasze, nie okazujcie jednej większej przychylności niż drugiej, wszystkie bowiem są stworzeniami Boga i nie wiecie, jakie są Jego zamiary wobec nich. Bo i jakże możecie wiedzieć, czy te, które wydają się wam mniej wartościowe albo gorsze, nie staną się bardziej wspaniałomyślne i miłsze w obliczu Jego Majestatu? Obejmijcie je zatem swoją miłością i znoście wszystkie jednakowo.* (Rada 8); *Im większa bowiem będzie wasz szacunek, tym większa i miłość dla nich, a im bardziej je ukochacie, tym większym otoczycie je staraniem i opieką.* (Wstęp do Rad, 10)

ŻYCZLIWOŚĆ czyli uprzejmość i wyrozumiałość do drugiego człowieka, która wzmacnia poczucie jego godności. *Bądźcie uprzejme, miłe i ludzkie dla waszych drogich córek. Usiłujcie kierować się jedynie miłością Boga i żarliwą troską o duszę, gdy będziecie je napominały, doradzały coś, zachęcały do dobra, czy też odwoziliły od złego.* (Rada 2)

ŁAGODNOŚĆ dla św. Anieli Merici jest konkretną metodą wychowawczą. *Więcej bowiem osiągniecie serdecznością i ujmującym podejściem niż surowością i ostrym upominaniem.* (Rada 2)

WSPARCIE I BLISKOŚĆ św. Aniela zachęca w procesie wychowawczym do nieustannego towarzyszenia wychowankom i w taki sposób, by każdy czuł się wyjątkowy i niepowtarzalny. *Proszę was usilnie, abyście się starały prowadzić je z miłością, ręką łagodną i delikatną, a nie władczo i szorstko.* (Legat 3); *Więcej bowiem osiągniecie serdecznością i ujmującym podejściem niż surowością i ostrym upominaniem.* (Rada 2); *Tylko miłość, która kieruje wszystko ku chwale Boga i pożytkowi dusz, uczy dobrze tej delikatności i porusza serce do łagodności lub surowości zależnie od miejsca i czasu, raz mniej, raz więcej, według potrzeby.* (Rada 2); *A nade wszystko strzeżcie się chęci uzyskiwania czegokolwiek siłą, gdyż Bóg dał każdemu wolną wolę, a nikogo nie chce zmuszać, lecz tylko wskazuje, zaprasza i doradza.* (Legat 3)

Nasza obecność i bliskość wobec każdego dziecka, zrozumienie jego potrzeb i akceptacja każdego wyraża się poprzez:

OBSERWACJĘ - widzę, że jesteś smutny - widzę, że płaczesz

WYRAŻENIE UCZUĆ - zaniepokoiło mnie to - martwię się

WYRAŻENIE POTRZEB - bo chciałbym Ci pomóc - i chcę Ci pomóc

WYRAŻENIE PROŚBY - co mogę dla Ciebie zrobić? - nie płacz i porozmawiajmy.

INDYWIDUALNE, EMPTYCZNE PODEJŚCIE św. Anieli Merici zachęca do poznania z osobna każdego wychowanka. Tylko w ten sposób można zapewnić im właściwą pomoc. *Proszę, abyście miały je wyryte w myśli i sercu, każdą z osobna, nie tylko ich imiona, ale także ich sytuację, charakter i wszystko, co ich dotyczy.*(Legat 2)

W towarzyszeniu każdemu dziecku stawiamy poniższe pytania:

Co się dzieje w Tobie?

Co jest we mnie/ w Tobie żywe?

Co mogę zrobić, aby osiągnąć pełny rozwój ludzki i duchowy?

Jak mogę Ci pomóc?

Bądźcie troskliwe i czujne, by znać i rozumieć postępowanie waszych córek i dostrzegać ich potrzeby duchowe i doczesne. (Rada 1)

Takie poznanie prowadzi również do indywidualnego podejścia w procesie wychowawczym, do szukania środków i sposobów właściwych dla każdej osoby i sytuacji.

STAWIANIE WYMAGAŃ wskazuje na istnienie świata wartości, zgodnie z którym chcemy kształtować młodego człowieka. To ze względu na te wartości będzie on podejmował wysiłek pracy nad sobą. Będą go one też mobilizowały do różnych inicjatyw. Św. Aniela Merici miała przed oczyma jasno określony cel i nie bała się wymagać konkretnych postaw:

Powiedzcie im, że chcę, aby - gdziekolwiek się znajdują - dawały dobry przykład. Niech starają się wносить pokój i zgodę. Nade wszystko niech będą pokorne, uprzejme i łagodne. Całe ich zachowanie, słowa i czyny niech będą wyrazem miłości, i wszystko niech znoszą z cierpliwością. (Rada 5, 13, 16-18).

A w razie konieczności zalecała stosować upomnienie – było ono dla św. Anieli Merici nieodłączne od łagodności i empatycznej postawy wobec wychowanka. *Co do was, spełniajcie swój obowiązek, napominając je życzliwie i z miłością, jeśli widzicie, że z powodu ludzkiej ułomności błędzą, w ten sposób bowiem nie przestaniecie pielęgnować powierzonej wam winnej latorośli.* (Rada 8)

WYRÓŻNIAMY TRZY POSTAWY UPOMINANIA:

1. Znać sytuację każdego wychowanka i rozumieć: *Bądźcie troskliwie i czujne, by znać i rozumieć postępowanie waszych córek i dostrzegać ich potrzeby duchowe i doczesne.* (Rada 4)
2. Zachęcać do dobra i towarzyszyć w rozwoju wychowanka: *Pocieszajcie je i pobudzajcie do wytrwania.*(Rada 5)
3. Upominać z troską i bronić przed niebezpieczeństwem: *Obejmujcie je zatem swoją miłością i znoście wszystkie jednakowo.* (Rada 8)

Wszystkie te postawy posiadają fundament relacji do osoby oraz dar komunikowania się w celu towarzyszenia im słowem i swoją obecnością.

DOBRY PRZYKŁAD, bo lustro i jego odbicie wzrastają razem.

Postawa wychowawcy jest fundamentem w procesie wychowania Młodego Człowieka. Jeśli chcemy wymagać, to najpierw powinniśmy zacząć od siebie. *Wy zaś same żyjcie i zachowujcie się tak, aby córki Wasze mogły się w was przyglądać, a co chcecie, aby czyniły – czyńcie pierwsze.* (Rada 6, 1-2)

Młody Człowiek, patrząc na wychowawcę ma odkryć kim jest. Proces wychowawczy nie jest jednostronny – to relacja między osobami.

PEDAGOGIKA MĄDREJ MIŁOŚCI

PRZEJAWIA SIĘ W SZACUNKU darzyć szacunkiem tzn. pozwolić każdemu być sobą, szanować indywidualne tempo rozwoju dziecka oraz dać odczuć, że każdy jest ważny.

PODEJMUJE TRUD POZNANIA KAŻDEGO DZIECKA to rozumienie przeżyć, sytuacji rodzinnej – współodczuwanie (empatia) jego radości i kłopotów.

RESPEKTUJE WOLNOŚĆ DZIECKA to szanowanie wychowanka takim, jakie jest – jednocześnie wytyczając granice i ukierunkowując na dobro, uświadamiając, gdy robi źle.

PATRYZ REALISTYCZNIE czyli patrzy mądrą miłością. Miłością dostosowana do sytuacji każdego wychowanka, miejsca oraz czasu. Realizm, to uczciwość w postawie wychowawcy.

POCIĄGA PRZYKŁADEM świadectwa swojego życia.

ZACHĘCA DO ROZWOJU w wychowaniu w nadziei i zachętach do twórczości, wspieraniu samodzielności, budowaniu odwagi przy jednoczesnym wsparciu i dawaniu zaufania i szansy.

Dziecku zamiast folgować, należy dać miłość i troskę, by staranna formacja była właściwie przyjmowana i wdrażana. Dla św. Anieli Merici pedagogika wychowawcza jest osobista, psychologicznie dostosowana do jednostki, uwzględniająca różnice między osobami.

CECHY URSZULAŃSKIEJ EDUKACJI:

1. Macierzyńskie podejście i promowanie ducha rodziny.
2. Wprowadzanie reguł z miłością, delikatnością i łagodnością.
3. Stała obecność i towarzyszenie chroniące od złego, przy jednoczesnej możliwości doświadczenia.
4. Motywowanie pochwałą, uznaniem, nagrodą.